

1974

మనుషులు మట్టిబావ్వులు

అభివృద్ధి కమిషన్ - బి. రామన్ - గవర్నర్ టి. కృష్ణ - ఎ.ఎం.
అనుబంధం

తా రా గణం

కృష్ణ, జగ్గయ్య, గుమ్మడి, అల్లు రామలింగయ్య, సాక్షి రంగారావు

వై. వి. రాజు, ఎన్. మాధవరావు.

జమీన, సావిత్రి, రమాప్రభ, జ్యోతిలక్ష్మి,

లక్ష్మీకాంతమ్మ, అన్నపూర్ణ, మంజుల

బాలనటులు : మాస్టర్ ఆదినారాయణ, మాస్టర్ రాజా,

విశ్వేశ్వరరావు, కె.వి.ఎస్.ఎస్. మూర్తి,

శేషగిరిరావు, సాంబాబు, శీను - మొ! వాహు.

మనుషులు - మట్టిబొమ్మలు

కథానామ

సజీవమైన మట్టిబొమ్మలాంటి మనుషుల జీవితాంతో ఆడుకోవటం అమాయక జీవుల బ్రతుకులతో చెరలాటం అంటే మరీ ఆనందం. మధుర ప్రేమికులై మనసునిండా ఊహల కోటలు కట్టుకున్న సాగర్, సరస్వతుల జీవితాలతో విడి ఆడిందిన విచిత్ర నాటకమే "మనుషులు మట్టిబొమ్మలు."

బలీయమైన విధికి తల ఒగ్గి సరస్వతి, పట్టాభికి రెండో భార్యగా అయిందో అడుగుపెట్టింది. తల్లి ప్రేమకు మారం అయిన పట్టాభి పెద్ద భార్య కొడుకు గోపీకి తల్లి అవాలని.... ఆ లేత మనసుని తన మాతృ హృదయం ముతతతో చశంతేసుకోవాలని అనిపించింది. అయితే గోపీకి మాత్రం సరస్వతిమీద చెప్పలేని మాతృరక్యం అల్లిబిల్లిగా అలుకుపోయింది.

కొడుకు ప్రవర్తనతో విసిగిపోయిన పట్టాభి-సరస్వతిని బలవంతం మీద ఒప్పించి గోపీని ఒక బోర్డింగ్ స్కూల్లో చేర్పించాడు. అయితే అక్కడ టీచర్ కమ్ వార్డెన్ గా ఉంటున్న ఒక స్వార్థసరుతి ప్రవర్తనతో గోపీ హృదయం మరీ కరకం తేలింది. కానీ .... మండుపేసవిలో మలయ మారుతంలా ఆ స్కూల్లోనే చదువుతుంటున్న రాము ప్నేహం - గోపీకి లభించింది. 'అమ్మ' అని పిలిపించువారని అరాచకజడ సరస్వతి

చూచి జాలివడి - రాము చేసిన హితబోధ కూడా పెడచెవిని పెట్టాడు గోపీ .... అనుకోకుండా సాత వార్డెన్ స్థానే కొత్త వార్డెన్ గా సాగర్ ఆ స్కూలుకి రావటం రాము ఆత్మత్యాగం గోపీలో ఒక విధమైన సంచలనానికి మార్గదర్శకం అయ్యాడు.

ఇంతలో మరోవీరికే జరిగింది .... ప్రాజెంకన్న ఎక్కువగా చూసే సరస్వతిని భర్త పట్టాభి ముటిపోటి మాటలతో గా యశరచసాగాడు అంతేకాకుండా గోపీని స్కూలు నానిపించి తీసుకురావటానికి వెడితే సపేమి యింటికి రానన్నాడు గోపీ. భర్తతో వచ్చిన పరెవర్తన భరించలేక సరస్వతి స్వయంగా గోపీని తీసుకు రావటానికి స్కూలుకు వెళ్ళింది. అక్కడ తాననెద్ద సాగర్ వి చూచి ఆశ్చర్యపోయింది. నీ సంతానంతో నిప్పులు చెరగటానికి వచ్చిన ద్రోహి అంది ... సాగర్ ఆశ్చర్యపోయాడు. .... ఆ తరువాత

సరస్వతి సాగర్ ని నిందించడంలో అంతర్యం ఏమిటి ?

గోపీలో సరస్వతి కోరిన మార్పు చెచ్చిందా ?

మరెన్నో అద్భుత విషయాలను తెరమీదచూచి ఆనందించండి.

పాటలు

పాట 1

రచన : సి. నారాయణరెడ్డి

పాడినవారు : పి. సుశీల

వరణం 2

ఏ వేళ నీ మోము చిరునవ్వు లాలికేనో - ఆవేళ

నాలోన తొలిపొద్దు పొడిచేనురా

ఒడిలోన నువ్వొదిగివుంటే

నా ఒడిలోన నువ్వొదిగివుంటే । కోటి

ఉదయాలు ఈ యింట వెలిగేనురా ॥

॥నిన్నుకోరేది॥

పల్లవి : నిన్ను కోరేది వేరేమి లేదురా

పాట 2

రచన : కోసరాజు

పాడినవారు : యల్.ఆర్. ఈశ్వరి

అనుపల్లవి : నన్ను అమ్మా అనీ నువ్వు పిలవాలనీ

అమ్మ అమ్మా అనీ వన్నే పిలవాలనీ

కోటి దేవుళ్ళ ప్రతిరోజు కొలిచేనురా । నా

కొంగు సాచి నిలిచేనురా.

॥నిన్ను॥

పల్లవి : పగడాలు పైన బోకాడమ్మో - ఆ పోకిరోడు

ముత్యాలు ముందు బోకాడమ్మో - ఆ చచ్చినోడు ।

వరణం 1 : ఏనాడు ఈ యింటి ఇల్లాలనైనానో - ఓ బాబు

ఆ నాదే నీ తల్లి నైనానురా ।

పొలిచి నిను పెంచకున్నా । ప్రా

ణాలిచ్చి నిను పెంచుకుంటానురా॥

॥నిన్ను॥

వరణం 1 : అదా మగా తేడా తెలియని వేషం తగిలించాడే

జేబులోన చెయ్యివేసి గంగల్లాడించాడే

పక్కపక్క రాసుకుంటూ, పైకి దూసుకొచ్చాడే అడిదుంపతెగ

చెయ్యిపైన వెయ్యిలోయి చెంపదెబ్బ తిన్నాడే ॥పగడాలు॥

చరణం 2 : పావుకారు బ్యారనుకాడికి సందేలకు రమ్మన్నాడే
మొక్కతొన్న చేనుకాడ ముద్దీయ్యచున్నాడే
ఓరచూపు చూకాడు, కోరమీసందువ్వాడు అడికాడు తెంచ-వారెవా
ఉంగరారి దెబ్బతోటి గింగిరాలు తిరిగాడు ||వగదాలు||

చరణం ౩ : పైసాతో నేరమాడ ఓట్లని అనుకున్నాదా
అంగట్లో నరకుల్లాగ అమ్మాయిల కొంటాడ
మదపు జబ్బుతో వాడు, మైకమెక్కి ఉన్నాడు
ఆడి జిమ్మడ - ఆరె బాబరే
ఆయ్ - కర్రు గాల్చి పెడితేగాని ఎర్రజనులు మానుకోడు
॥పగదాలు॥

రచన : కొనరాజు

పాడినవారు : యల్.ఆర్. శుక్ల

శల్లవి : ఓరోరి మల్లన్న - సోంబేరి మల్లన్న
మమ్మిడిఃపోతుండ వజరో మల్లన్న
మా వీడ వదిలింది పదరో మల్లన్న

చరణం 1 : నువ్వుతోయే దారిలో - నాపచేనున్నాది
 నాపచేనుకాడ - నక్కదాగున్నాది
 నక్కతోకాబట్టి - వడవరో మల్లన్న
 వల్లకాటికి బాట - జూపురో మల్లన్న

చరణం 2 : ఆవురావురుమంటు అరకోళ్లు మెక్కావు
గావు గావురుమంటు కొరమేళ్లు మింగావు
పసివోళ్ళ నోళ్ళు గొట్టావరో మల్లన్న
వెళ్ళ ఉసురూ నీకు గొట్టెరో మల్లన్న

చరణం ౩ : నీటుమీదున్నప్పుడు పైకి చూస్తుంటారు
 రాజునరి చాటున డబ్బు పట్టిస్తారు
 నీటు జారినపుడు చూడరో మర్రిన్న
 ప్లాట్నాంమే దిక్కు గదరో మర్రిన్న

పాట 4

రచన : సి. నారాయణరెడ్డి

పాడినవారు : పి. సుశీల, ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం

పల్లవి : నీలో విరిసిన అందాలన్నీ - నాలో వీడని బంధాలాయె

నీలో పలికిన రాగాలన్నీ - నాలో శ్రావణ మేఘాలాయె

ప. 1. ఆమె : అల్లరి గాలి విమిరేదాకా - మల్లెమొగ్గకు తెలియదు

అతడు : ఏమని ?

ఆమె : తానొక తుమ్మెదకై తపియించేనని

అతడు : మూగకోరిక ముసిరేదాకా - మూసిన పెదవికి తెలియదు

ఆమె : ఏమని ?

అతడు : తానొక ముద్దుకై - తహతహలాడేనని

ఆమె : ఆ కోరికలే ఇద్దరిలోవ - తార్తీకపూర్ణమై వెంకాలి

చరణం 2.

ఆమె : మధుమాసం వచ్చేదాకా - మామిడిగున్నకు తెలియదు

అతడు : ఏమని ?

ఆమె : తానొక వధువుగా - ముస్తాబై నానని

అతడు : వీడడుగులు నడిచేదాకా - వధూవరులకే తెలియదు

ఆమె : ఏమని ?

అతడు : ఆ వీడడుగులు - ఏడేడు జన్మల బంధాలని

ఇద్దరు : ఆ బంధాలే ఇద్దరిలోవ చైత్ర మధుర రాత్రులై నిలవాలి

పాట 5

రచన : జాన్సన్

పాడినవారు : ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం & కోరన్

పల్లవి : సరస్వతి నమస్తుత్యం - ఓ నమః శివాయ;

అల, ఇళ, ఉళ, ఋఋ, ఌ.ఌ, ఎవేఐ, ఒటట, అలం:

చరణం 1 : భావకు అక్షరాలెంతో - దేశానికి మీరు అంతే
మాట మాట కలిస్తే - మంచి పాటౌతుంది
మీ మనసు మనసు కలిస్తే - వెలుగు బాటౌతుంది
కలసీ మెలసీ బ్రతకండి - కలతలేలేక మెలగండి ||నర||

చరణం 2 : మంచికి మనుగడకు - మనసులు మీరే
చదువులకు సంపదకు - సత్తువ మీరే
దేశానికి దైవానికి దీపికలు - మీరే దీపికలు
శ్రామిక శక్తిగ మారండి - కడుపు రక్కసిని
హతమార్చండి ||నర||

చరణం 3 : బాపూ తెచ్చిన స్వేచ్ఛకు - రూపం మీరే
జవహరు పెంచిన శాంతికి - రెక్కలు మీరే
వేమన, బ్రహ్మన, ఆంధ్రకేశరి - వారసులు మీరే
సమతా మమతా పంచండి - నవ్యమానవత పెంచండి
ఈ దేశం మీది - దేశక్షేమం మీది
దీని పరువు దురువు బాధ్యత మీది ||నర||

పాట 6

రచన : సి. నారాయణరెడ్డి

పాడినవారు : పి. సుశీల

పల్లవి : 'అమ్మా' అని నోరార పిలవరా

ఆ పిలుపే అందరు నోచని పరమురా - పరమురా -

పరమురా ||అమ్మా||

చరణం 1 : పలుపు తెంచుకొని లేగదూడ - పరషశించును 'అందా' అని
గొంతు పెకలని గువ్వపిల్ల - తువకువలాడును 'అమ్మా' అని
ఆ పిలుపే ఈ యిలకే - కమ్మని మమతని కానుకరా
||అమ్మా||

చరణం 2 : దేవకి కడుపున వెలసిన కృష్ణయ్య-తలచె యశోదను 'అల్లి' అని
ఆ తలపే తన అణునణువు నిండగ-పిలువలేదా 'అమ్మా' అని
ఆ పిలుపే నిను నడిపే-ఆరని వెలుగుల దీపికరా ... ||అమా||

పాట 7

రచన : జాన్సన్

పాడినవారు : ఎస్.పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం

పల్లవి : మట్టినే మనిషిగా మరిచావు-అమనిషిలో నీమనసు పోకావు
మేము మనుషులమో మట్టిదొమ్మలమో - తెలియకుండా

దేశావు ||మట్టి||

చరణం 1 : ప్రేమ మమకారాలను పొదిగావు - వాటితో త్యాగం,

సమర్పణలను జతచేశావు

ప్రేమలు పండించావు - త్యాగం విలువించావు

ఈ రెంటి నడుమ రేగే మంటలు చల్లార్చావు   "మట్టి" పాట రి

చరణం 2 : లోకాన్ని పిండి త్రాగే తెలివితేట రిచ్చావు

ఈ లోకం ఒక మాయ అనే నైరాగ్యం పెట్టావు

బ్రతుకు అనుభవించాలో - ఈ తనువే చాచించాలో

చెప్పకే తీరమక చేశావు   "మట్టి"

చరణం 3 : ఎదుటి వారిని చూడమని - ఎంతో చక్కని కళ్ళిచ్చావు

ఆ కండ్లను పొరలే కప్పే - చిక్కని కన్నీళ్ళిచ్చావు

చూడబోతే కన్నీళ్ళడ్డం - చూడకుంటే బ్రతుకే వ్యర్థం

ఇదియేనా .... నీ సృష్టికి అర్థం   "మట్టి"

రచన : జాన్సన్

చాడినవారు: ఎన్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం & కోరన్

నవ్య మానవ జాతి దివ్యవై వెలిగావు

వెలుగులో వెలుగువై మమ్ము వెలిగించావు

నిలువెల్ల కరిగి. మా యెడ రదిపి తనిపావు

నిదురపో మాలోన మనసున్న నీ రావ

నిదురపో మాలోన - నిదురపో-నిదురపో....

දි. ෧. ෧෧. ෧෧. ෧෧. ෧෧. ෧෧.

చాయాగ్రహణం	పి. ఆర్. కే. మూర్తి
కళ	రామకుమార్
మాటలు	మోదుకూరి జాన్నన్
పాటలు	సి. నారాయణరెడ్డి, కొనరాజు, జాన్నన్
సంగీతం	బి. శంకర్
నేపథ్యగాయకులు	పి. సుశీల, యల్.ఆర్. ఈశ్వరి, రమణ, ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం
దుస్తులు	బి. బాలకృష్ణ, సత్యం, తంబు
మేకప్:	ఎం.నారాయణరావు, మాధవరావు, కోటేశ్వరరావు, సింగ్
నృత్యాలు	శీ సు
సిర్స్	వెంకన్న
సూడియో	వీనస్, శారద, ఎక్రమ్
రికార్డింగ్ & రీ రికార్డింగ్	పి. వి. యం.
ప్రొడక్షన్ ఎగ్జిక్యూటివ్	వెంకన్నబాబు
ప్రొడక్షన్ మేనేజర్స్	ఎం. నారాయణమూర్తి, పద్మనాభం
ఆఫీసు ఇన్ ఛార్జ్	పాండు, S. V. భాస్కరరావు
కూర్పు	జగ దీప్

పబ్లిసిటీ డిజైన్స్
పబ్లిసిటీ ఇన్ ఛార్జ్
సహకార దర్శకులు పెనుమాక కృష్ణమూర్తి, ఎం. జగన్నాథరావు
నిర్మాత టి. కృష్ణ. డి. కాం.
కథ, స్క్రీన్ ప్లే, దర్శకత్వం. బి. భాస్కర్

- సహాయకులు -

దర్శకత్వం రాజ్ కల్పన్, S. V. భాస్కరరావు
ఎం. దొరస్వామిరెడ్డి, యు. భాషా
కెమెరా నవకాంత
కళ కె. రామస్వామి
సంగీతం కె. యస్. ఆర్. మూర్తి
ఆర్కెస్ట్రా ఏ. S. రాజు
దుస్తులు జి. ఆశీర్వాదం, ఎం. చంద్ర, పులిరాజ్
మేకప్ మోహనరావు, మల్లిఖార్జునరావు, బోస్, ప్రసాద్
ప్రొడక్షన్స్ రామకృష్ణ, జార్జి ప్రసాద్, కృష్ణ, లక్ష్మణరావు
హార్సు నాగేశ్వరరావు, నక్కం

Rhango

అంతాంజలి సిక్వెన్స్

మనుషులు మట్టిబొమ్మలు

సా. ద్వీపకర్ణి, దర్శకత్వం: బి. భాస్కర్, నిర్మాత: టి. కృష్ణ, నంది
సంగీతం: బి. నందన్

వాణ్ణాపతి